

Utbildningsplan

Fakulteten för hälso- och livsvetenskap

Specialistsjuksköterskeprogram, inriktning vård av äldre, 60 högskolepoäng

Specialist Nursing Programme, Elderly Care, 60 credits

Nivå

Avancerad nivå

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd av Fakulteten för hälso- och livsvetenskap 2015-10-29

Senast reviderad 2021-09-09

Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2022

Förkunskaper

Grundläggande behörighet för studier på avancerad nivå samt särskild behörighet:

- Sjuksköterskeexamen om 180 hp eller motsvarande
- Svensk legitimation som sjuksköterska, som Socialstyrelsen har utfärdat
- 90 hp i vårdvetenskap inklusive ett självständigt arbete om 15 hp på nivå G2E, eller motsvarande
- Yrkesverksamhet som sjuksköterska motsvarande minst 12 månaders heltidstjänst efter svensk sjuksköterskelegitimation
- Svenska 3 eller motsvarande
- Engelska 5 eller motsvarande

Programbeskrivning

Utbildningsprogrammet som helhet belyser åldrandet och dess transitioner ur ett hälsofrämjande omvårdnadsperspektiv och syftar till att ge studenten sådana fördjupade kunskaper, färdigheter och förmågor som krävs för att kunna arbeta som specialistsjuksköterska inom vård av äldre. Därför ställs stora krav på förmåga till självständighet, förmåga att hantera komplexa företeelser och frågeställningar såväl som forsknings- som utvecklingsarbete.

Utbildningen ska ge studenten fördjupad kunskap om äldre individer, åldersrelaterade symtom, komplexa somatiska och/eller psykiatriska sjukdomstillstånd ur nationellt såväl som internationellt perspektiv. Utbildning ska vidare ge förmåga att självständigt, samt i samråd med äldre och/eller närstående bedöma, planera, utvärdera och utveckla sådana hälsofrämjande omvårdnadsåtgärder som tillvaratar det friska hos individen.

Utbildningen ska även ge förutsättningar att som specialistsjuksköterska utöva ett pedagogiskt ledarskap, samordna åtgärder inom verksamhetsområdet samt utveckla

förmågan att samverka med äldre individer, närstående, personal inom området såväl som med andra professioner inom vård och omsorg av äldre.

Utbildningsprogrammet har därutöver även som målsättning att bidra till insikt om främjandet av en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd samt rättvisa, ökad medvetenhet om genus, jämställdhet och likabehandling.

Mål

Examensmål

Nationella mål för specialistsjuksköterskeexamen

För specialistsjuksköterskeexamen med inriktning vård av äldre skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialistsjuksköterska (Högskoleförordningen SFS 1993:100 med senare ändringar).

Kunskap och förståelse

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen
- visa fördjupad kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet

Färdighet och förmåga

- visa fördjupad förmåga att självständigt och i samverkan med patient och närstående identifiera vårdbehov och upprätta omvårdningsplan
- visa förmåga att leda och utvärdera omvårdningsåtgärder
- visa fördjupad förmåga att initiera, genomföra och utvärdera hälsofrämjande och förebyggande arbete
- visa förmåga att integrera kunskap samt analysera, bedöma och hantera komplexa frågeställningar och situationer
- visa förmåga att medverka vid och självständigt utföra undersökningar och behandlingar inklusive vård i livets slutskede
- visa vårdpedagogisk förmåga

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa självkännet och empatisk förmåga
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens

Självständigt arbete (examensarbete)

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

För specialistsjuksköterskeexamen med inriktning vård av äldre skall studenten även

- visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja den fysiska, psykiska och sociala hälsan och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer, och
- visa förmåga att hos äldre patienter observera och bedöma komplexa behov av vård och rehabilitering

Nationella mål för magisterexamen

Magisterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav 30 högskolepoäng med fördjupning inom huvudområdet för utbildningen. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen, konstnärlig kandidatexamen, yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen. Undantag från kravet på en tidigare examen får göras för en student som antagits till utbildningen utan att ha haft grundläggande behörighet i form av en examen. Detta gäller dock inte om det vid antagningen gjorts undantag enl 7 kap. 28 §, andra stycket på grund av att examensbevis inte hunnit utfärdas.

Kunskap och förståelse

För magisterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen

Färdighet och förmåga

För magisterexamen skall studenten

- visa förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, även med begränsad information
- visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar samt planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar
- visa förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller att arbeta i annan kvalificerad verksamhet

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För magisterexamen ska studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling

Innehåll och struktur

Programmet omfattar 60 högskolepoäng varav verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utgör 9 högskolepoäng. Programmet genomförs på halvfart och organiseras som en

webbaserad distansutbildning med integrering av teori och empiri. Internationell samverkan bedrivs med lärosäten såväl inom som utanför Europa, vilket ger studenterna möjlighet att genomföra hel eller del av kurs vid universitet i ett annat land. Utbildningen genomförs som ett program i samverkan mellan Göteborgs Universitet (GU), Högskolan Väst (HV), Jönköping University (JU), Högskolan Kristianstad (HKr) och Linnéuniversitetet (Lnu).

Programöversikt

Programmet drivs via en, för de fem lärosätena, gemensam virtuell utbildningsmiljö i syfte att skapa optimala förutsättningar för lärandet. Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete, arbete i studiegrupper, seminarier och föreläsningar. Student som följer utbildningsprogrammet är garanterad plats på de kurser som ges i programmet vid samverkande lärosäten. Ett självständigt arbete (examensarbete) på avancerad nivå omfattande 15 högskolepoäng ingår, där studenten fördjupar kunskapen inom ett självvalt område inom huvudområdet vårdvetenskap med inriktning vård av äldre.

Genom hela utbildningen till specialistsjuksköterska med inriktning vård av äldre hålls en arbetslivsnära profil och lärande ses som en process där teori och praktiskt handlande integreras. Kurserna bygger successivt på varandra där ett tidigare studerat område kan studeras ur ett nytt perspektiv och därmed ge fördjupad förståelse.

I varje kurs sker ett integrerat lärande där teoretiska frågeställningar som studeras och omsätts i praktisk handling eller genom att autentiska komplexa situationer/problem även med ofullständig information, analyseras och studeras teoretiskt, för att sedan återkopplas till och användas i arbetslivet. Studieuppgifterna bearbetas och utvecklas i relation till respektive kurs innehåll, dels via diskussioner i diskussionsforum med andra studenter, dels vid lärarledda seminarier i en virtuell miljö, medan andra uppgifter genomförs i samband med VFU. Studenterna får på detta sätt del av komplexa situationer hämtade från olika kontext, vilka kan fördjupa egen kunskap och också tillämpas i nya och bredare sammanhang (transfer of knowledge).

Genomgående i utbildningen utvecklas studentens självständighet och förmåga att bedöma och hantera komplexa frågeställningar genom integrering av teori och praktik. Varje student sammanfattar och reflekterar kontinuerligt över det egna lärandet och behov av ytterligare kunskap i en individuell portfolio.

Kurser eller delkurser inom programmet kan komma att ges på engelska.

Kurser i programmet

- Omvårdnad, hälsa och livsvillkor hos äldre, 7,5 hp (Jönköping University)
- Personcentrerat och familjefokuserat förhållningssätt vid vård av äldre, 7,5 hp (Linnéuniversitetet)
- Komplexa ohälsotillstånd hos äldre, 7,5 hp (Högskolan Väst)
- Vetenskapliga metoder med inriktning vård av äldre, 7,5 hp (Högskolan Väst)
- Palliativ vård till äldre personer med komplexa vårdbehov, 7,5 hp, (Högskolan Kristianstad)
- Självständigt arbete (examensarbete) med specialisering mot vård av äldre, 15 hp, (Samtliga lärosäten)
- Organisation, ledning och utveckling med inriktning vård av äldre, 7,5 hp (Göteborgs Universitet)

År 1

Omvårdnad, hälsa och livsvillkor hos äldre 7,5 hp, nivå A1N

Kursen syftar till att studenten ska tillägna sig kunskap om åldrandeprocessen utifrån ett livslopps-, individ- och samhällsperspektiv samt även beakta komplexiteten av livsloppsperspektivets betydelse för äldres hälsa och välbefinnande. I kursen behandlas teorier och modeller inom gerontologi och omvårdnad av äldre med fokus på att analysera behov, planera, genomföra och utvärdera hälsofrämjande åtgärder för att stödja äldre i deras åldrande.

Personcentrerat och familjefokuserat förhållningssätt vid vård av äldre 7,5 hp, nivå A1N

Kursen syftar till att studenten ska tillägna sig kunskap i personcentrerad vård av äldre med komplexa vårdbehov samt familjefokuserad omvårdnad med fokus på samtal med äldre och anhöriga. Kursen ger även möjlighet för studenten att tillägna sig kunskap i samtalsmetodik och samtalsanalys för att självständigt kunna genomföra och utvärdera samtal som stödjer välbefinnande och främjar hälsa hos den äldre och anhöriga.

Komplexa ohälsotillstånd hos äldre 7,5 hp, nivå A1N

Kursen syftar till att förvärva kunskaper i geriatrisk omvårdnad vid somatiska, psykiska och kognitiva hälsoproblem hos äldre samt strukturerat omhändertagande vid akuta sjukdomstillstånd. Kursen innehåller även initiering, prioritering, genomförande och utvärdering av omvårdnadsåtgärder inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde.

Vetenskapliga metoder med inriktning vård av äldre 7,5 hp, nivå A1N

Kursen syftar till att studenten tillägnar sig fördjupade kunskaper om olika vetenskapliga metoder och metodologiska aspekter vid forskning inom vård av äldre. Även ett forskningsetiskt perspektiv fokuseras genom reflektion och värdering av forskningsetiska aspekter i relation till vetenskapliga metoder och vård av äldre.

År 2

Palliativ vård till äldre personer med komplexa vårdbehov 7,5 hp, nivå A1N

Kursen syftar till att studenten ska tillägna sig kunskap i personcentrerat palliativt förhållningssätt i relation till äldre personer med livshotande eller försvagande sjukdom. Kursen kommer även att fokusera vikten av att problematisera etiska dilemman i relation till äldres död och döende samt närståendes situation.

Självständigt arbete (examensarbete) med specialisering mot vård av äldre 15 hp, nivå A1E

Kursen syftar till att studenten ska tillägna sig kunskaper att självständigt planera, genomföra och skriftligt redovisa ett vetenskapligt arbete inom huvudområdet vårdvetenskap.

Organisation, ledning och utveckling med inriktning vård av äldre 7,5 hp, nivå A1N

Kursen syftar till att studenten förvärvar fördjupad kunskap i att analysera systematiskt förbättringsarbete, kvalitetsutveckling, kvalitetssäkring och teamarbete. Kursen kommer även att ge möjlighet för studenten att tillägna sig förmåga att kritiskt granska den kliniska verksamheten, planera för förbättringar samt föreslå strategier för evidensbaserad hälso och sjukvård

* alla kurser är obligatoriska och inom huvudområdet vårdvetenskap

Samhällsrelevans

Utifrån den utmaning som samhället står inför med en ökad andel äldre och därmed även ökad multisjuklighet så fyller Specialistsjuksköterskeutbildning inriktning vård av äldre ett behov av såväl en bred som fördjupad kompetens. Alltmer specialiserad vård kommer att ske i hemmet vilket också kräver specialistkompetens som sjuksköterska. Eftersom stort ansvar ofta läggs på anhöriga vid vård i hemmet så krävs en fördjupad kunskap om deras behov av stöd. En utveckling mot hälsofrämjande arbete, förebyggande vård, och korta vårdtider innebär att specialistsjuksköterskans kunskap kommer att efterfrågas i stor utsträckning. Specialistsjuksköterska inriktning vård av äldre är väl förberedd för att tillsammans med samhällets organisationer samarbeta och utveckla framtidens vård av äldre.

Internationalisering

Internationell samverkan bedrivs vid samtliga lärosäten. Linnéuniversitetet och Fakulteten för hälso- och livsvetenskap erbjuder ett brett utbud av avtal med partneruniversitet som kan komma studenterna till del. Utlandsstudier ska planeras i samråd med programansvarig och fakultetens internationella samordnare.

Perspektiv i utbildningen

Genom hela utbildningen hålls en arbetslivsnära profil där lärandet ses som en process där teori och praktiskt handlande integreras. Inom programmet framhålls ett hållbarhetsperspektiv där de sociala, ekonomiska och ekologiska dimensionerna ingår. Jämlik vård som en förutsättning för hälsa och välbefinnande med fokus på faktorerna ålder, genus och kulturell tillhörighet genomsyrar utbildningen.

Kvalitetsutveckling

Specialistsjuksköterskeprogram, inriktning vård av äldre kommer kontinuerligt utvärderas och förbättras som ett led i nätverkets kvalitetsarbete. Möjlighet ges till studenten att delta i kursvärdering efter varje kurs. Resultat och förslag till förändringar ska återföras till studenterna. Utöver kursvärdering förekommer återkommande möten mellan inriktningsansvarig och studentrepresentanter. Vid dessa möten diskuteras utbildningens kvalitet och åtgärder för kvalitetsutveckling. Ansvarig för kursutveckling är kursansvarig och inriktningsansvarig. Sammanställningar av utvärderingar arkiveras och finns tillgängliga via utbildningens lärplattform.

Examen

Efter avklarade studier som motsvarar de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet kan studenten ansöka om examen. De som fullföljt Specialistsjuksköterskeprogram, inriktning vård av äldre kan erhålla följande examen:

Specialistsjuksköterskeexamen – inriktning vård av äldre
Postgraduate Diploma in Specialist Nursing – Elderly Care

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska). Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Studenten kan även ansöka om Filosofie magisterexamen i huvudområdet vårdvetenskap.

Utbildningen är förberedande för studier på forskarnivå, det vill säga kan utgöra förkunskapskraven för utbildningar på forskarnivå, exempelvis inom områdena omvårdnad, vårdvetenskap och hälsovetenskap.

För studenten kan vissa extra kostnader förekomma inom utbildningens ram t.ex. resekostnader i samband med VFU.

Om programmet avvecklas eller avsevärt förändras har studenten rätt att följa den programstruktur som denne blivit antagen till. Denna möjlighet kvarstår två år efter att studenten antagits till programmet och sker då genom upprättande av en individuell studieplan.